

Manifest za starosti prijazno Evropsko unijo do leta 2020

Stvaritev družbe za vse generacije zahteva od odločevalcev in vseh pomembnih deležnikov, da si naložijo skupno odgovornost za snovanje novih načinov organiziranja naših družb ter tako zagotovijo pravičnejšo in bolj vzdržno prihodnost za vse generacije. Prepričani smo, da ponujajo sedanje demografske spremembe vsakomur ključno priložnost za skupno prizadevanje v prid oblikovanju **starosti prijazne Evropske unije do leta 2020**.

Kaj pomeni stvaritev Starosti prijazne Evropske unije?

Ustvarjanje Starosti prijazne Evropske unije pomeni krepiti solidarnost med generacijami in omogočati vsem starostnim skupinam sodelovanje in vključitev v družbo, tako da sta jim zagotovljena ustrezna podpora in varnost. V Starosti prijazni Evropski uniji naj ima sleherna starostna skupina in skupina prebivalstva korist od:

1. **Pozitivnega odnosa do staranja**, ki daje priznanje pomembnosti identitete in družbenega prispevka sleherne starostne skupine;
2. **Vključujoč trg dela**, ki zagotavlja vključevanje v plačljivo zaposlitev mlajšim in starejšim vključno s tistimi z zmanjšano delovno sposobnostjo ali kronično boleznijo, ki nadalje prenos znanj in vednosti med generacijami ter omogoča zaposlenim tako ohranjanje zdravja kot tudi usklajevanje njihovega delovnega in zasebnega življenja;
3. **Dostopnih javnih površin, stavb in transporta kot tudi prilagojenega prebivališča in objektov za telesno dejavnost**, ki skupaj krepijo možnosti za daljše samostojno življenje in participacijo v družbi ter hkrati krepijo možnosti za izmenjavo znotraj generacij in med njimi;
4. **Dobrine in storitve**, ki so prilagojene potrebam vseh;
5. **Digitalno vključevanje**, ki omogoča ljudem sodelovanje v družbi, vse bolj oprti na informacijsko-komunikacijske tehnologije, tako v vlogi občanov, zaposlenih, potrošnikov in porabnikov storitev kot tudi oskrbovalcev, prijateljev in družinskih članov;
6. Možnost biti **slišan v procesih sprejemanja odločitev in raziskavah**, ki imajo vpliv nanje;
7. Možnost dejavnega sodelovanja v **prostovoljskih, kulturnih, športnih in rekreacijskih aktivnostih**, ki ljudem ustvarjajo in/ali ohranjajo njihova družbena omrežja, omogočajo pridobivanje novih znanj ter prispevajo k njihovem osebni izpolnjevanju in dobremu počutju;
8. **Dostop do vseživljenjskega in medgeneracijskega učenja** ter pridobivanja novih znanj in spretnosti v katerem koli življenjskem obdobju;
9. **Sistem socialne varnosti, temelječ na znotrajgeneracijski in medgeneracijski solidarnosti**, sistem torej, ki preprečuje in lajša revščino, zagotavlja ustreznost dohodka v starosti in vzdržnost pokojninskih sistemov tako za sedanje kot tudi za prihodnje

generacije, zagotavlja nadalje dostop do kakovostnih socialnih in zdravstvenih storitev skozi celotno obdobje življenja ter podpira neformalne oskrbovalce;

10. Pogoje in priložnosti za staranje z **dobrim telesnim in duševnim zdravjem** ter v ta namen uveljavlja ukrepe v prid preprečevanju obolenosti in skrbi za promocijo telesne dejavnosti, zdrave prehrane, dobrega počutja in zdravstvene ozaveščenosti, ob tem pa ukrepa tudi zoper ključne socialne povzročitelje slabega zdravja.

Zakaj zdaj?

Leto 2012 je Evropsko leto aktivnega staranja in sožitja med generacijami (EY2012). Cilji tega leta so:

- Pospeševanje aktivnega staranja v zaposlitvi;
- Omogočanje aktivnega staranja v skupnosti;
- Pospeševanje zdravega staranja in samostojnega življenja;
- Krepitev solidarnosti med generacijami.

Glede na okolje vztrajne gospodarske in družbene krize, ki jo poglobljajo še demografske spremembe, smo prepričani, da je leto enkratna priložnost, da spodbudimo nacionalne in evropske odločevalce, naj skupaj z vsemi pomembnimi deležniki pretresejo inovativne rešitve, s katerimi se je moč lotiti vplivov krize na naše starajoče se družbe. Zdaj je napočil tudi čas, ko si je treba naložiti dolgoročno zavezo v prid ustvarjanju starosti prijazne Evropske unije, ki bo ljudem omogočala, da se starajo pri dobrem zdravju in dejavno prispevajo svoj delež družbi na način, ki je pošten in vzdržen za vse generacije.

Sporočilo mednarodnim in evropskim odločevalcem: vključite se!

Evropska unija mora **vpeljati** krepitev starosti prijaznega okolja v vse pomembne politične procese EU in materialno na vseh ravneh podpreti programe, ki podpirajo njegovo uveljavljanje.

Prav tako morajo Evropska unija, Ekonomska komisija ZN za Evropo in Svetovna zdravstvena organizacija združiti svoje vire. Svoje delovanje morajo uskladiti in sprejeti »**Evropsko strategijo za dejavno in zdravo staranje in starosti prijazno Evropsko unijo**«, s tem pa pomagati državam članicam, da bodo dosegle cilje Evrope 2020 pri ustvarjanju inteligentne, vzdržne in vključevalne rasti.

Strategija mora:

- **Ustvarjati sinergije** med obstoječimi političnimi procesi EU in financiranimi programi ter političnimi orodji in izvedbenimi programi Združenih narodov o staranju, da bi tako zagotovili boljše rezultate pri pospeševanju aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami;
- Vključiti oblikovanje **Omrežja starosti prijaznega okolja v EU** in drugih pobud, kot je **Evropski zbor županov za aktivno in zdravo staranje ali demografske spremembe**, ter prek tega zbrati lokalne in regionalne

oblasti, zavzete za pospeševanje aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti v svojih skupnostih, ter jim nuditi podporo;

- Izkoristiti priložnost v prid **prenovljeni Odprti družbeni metodi usklajevanja, da bi tako učinkovito vključili civilno družbo v oblikovanje socialnih politik** ter oblikovali sistem ustreznega, poštenega in vzdržnega socialnega varstva ter vsepovsod utrdili družbeno strnjjenost;
- **Okrepili raziskave**, ki tehtajo in pospešujejo rešitve, s katerimi se odzivajo na potrebe našega starajočega se prebivalstva na načine, ki so pošteni do vseh generacij in hkrati prispevajo k vzdržni in vključujoči rasti Evrope, osvobodjene revščine.

Sporočilo nacionalnim vladam: opolnomočite • vključujte • udejanjajte

Nacionalni, regionalni in lokalni dejavniki morajo s pomočjo Evropske unije razviti načrte za nastajanje starosti prijaznih okolij, ki naj bodo odziv na demografske spremembe. Takšni načrti morajo težiti k lažjemu vključevanju široke pahljače akterjev v Omrežje starosti prijaznega okolja EU. Prav tako bi morali načrti krepiti udeležbo vseh pomembnih deležnikov, vključno z organizacijami civilne družbe in samimi državljani, v razvijanju, udejanjanju in nadzorovanju ustreznih in vzdržnih rešitev za naše starajoče se prebivalstvo. Še zlasti bi morali razvijati politične inštrumente in/ali zakonske okvire za:

- Uveljavljanje strategij aktivnega staranja, ki bodo upoštevale rezultate sedanjih in preteklih **raziskav** o

staranju, kot tudi posebne potrebe ranljivih skupin, to je migrantov in etničnih manjšin, ljudi s posebnimi potrebami, delavcev z nizkimi dohodki in ljudi z netipično zaposlitveno kariero;

- Spopad s staromrznostjo v vseh plasteh življenja ter krepitev **nediskriminacije in enakosti spolov** v vseh razsežnostih aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti;
- Ustvarjanje **dostopnih delovnih mest ter starosti in spolu prijazne delovne pogoje**;
- Uveljavljanje urbanističnega in podeželskega načrtovanja, da bi z njim **zagotovili dostopno zunanje okolje in dostop do informacij**;
- Krepitev **strnjjenosti, vključenosti in participativnosti** v celoti trajanja življenja;
- Zagotavljanje **ustreznega in poštenega sistema zdravstvenega in socialnega varstva** za vse starosti ter **dostop do kakovostnih storitev**, kar naj zagotovi, da bodo lahko najbolj ranljivi starejši živi v dostojanstvu ter brez revščine in socialne izključenosti.

Vsem déležnikom vključno z evropskimi državljani: uresničimo to!

Krajevne oblasti in dejavniki, poslovni svet, javne ustanove, organizacije civilne družbe, socialni partnerji, ponudniki storitev, urbanisti, raziskovalci, organizatorji vzgoje in izobraževanja, mediji in državljani – vsi so poklicani, da naredijo svoje. Več informacij o tem, kaj je moč storiti, da bomo ustvarili Starosti prijazno Evropsko unijo, dobite v brošuri »**European Year 2012 for Active Ageing and Solidarity between Generations: Everyone has a role to play**«.

Zdaj je čas, na hitro krenemo naprej!

Vključite se in delite z drugimi svoje pobude na poti v Evropo za vse starosti!

Za dodatne informacije:

Kdo smo

Koalicija déležnikov EY2012 je vse večja skupina déležnikov, ki zagovarjajo vizijo družbe vseh starosti, v kateri je vsakdo opolnomočen igrati dejavno vlogo v družbi ter uživati enake pravice in priložnosti na vseh postajah svojega življenja ne glede na starost, spol, raso ali etnično poreklo, vero ali prepričanja, družbeni ali ekonomski položaj, spolno usmerjenost, telesne ali duševne razmere ali potrebe po oskrbi.

Prepričani smo, da so sedanje demografske spremembe ključna priložnost za vsakogar, da se vključi v **skupno delo za oblikovanje Starosti prijazne EU do leta 2012**.